

MOTTATT

POLITIET

POLITIDIREKTORATET	
19 JUL 2011	
Akte 08-13	Arkivkode 053
Saksnr 11/1988	Øns nr. 1

POLITIDIREKTORATET

Deres referanse

Vår referanse
2011/05450Dato
27.06.2011**Tilganger til Indicia for personer med liaisonfunksjoner**

Oslo Politidistrikt vil at det skal være mulig å gi tilgang til etterretningssystemet Indicia for personer som ikke er ansatt i politiet, men som utfører en liaisonfunksjon der de har tjenestelig behov for tilgang til Indicia.

Om Indicia

Etterretningssystemet Indicia ble lansert som pilotprosjekt i september 2006 og lagt ut som et sentralt system for hele politi-Norge i begynnelsen av 2007. Systemet er tredelt, og hoveddelen består av et etterretningsregister hvor ulike hendelser med etterretningsinformasjon knyttes sammen med personer, kjøretøy og organisasjoner. Samtidig har systemet en søkemodul der brukerne kan gjøre søk på tvers av de fleste datasystemene politiet har tilgang til (PO, Strasad, SSP, Elys, etc). Den siste delen av Indicia består av en prosjektm modul til å systematisere arbeid i alt fra planlegging av større operasjoner (Nobelprisutdeling), ha oversikt over arbeid i prioriterte prosjekt (STOP og Gjeng), til systematisering av større straffesaker (drap, øko.krim, ran, grov narkotika). En av de store fordelene med Indicia er at flere politidistrikt/særorgan kan samarbeide på en felles plattform. Det har gjort det mye lettere å bekjempe kriminaliter på tvers av politidistriktsgrenser.

Politidirektoratets rundskriv 2006/010 beskriver formålet med Indicia på denne måten¹:

"Formålet med Indicia er å forebygge kriminalitet, avdekke og stanse kriminell virksomhet og forfølge straffbare forhold".

Dagens situasjon

Problemstillingen er generell, men ved seksjonen for Organisert kriminalitet i Oslo Politidistrikt har vi i dag to konkrete eksempler.

1)

Siden midten av 80-tallet har en tollør fra Oslo Tøllsted hatt sin faste kontor plass på PTO-kontoret (Politi Toll Oslo) som fungerer som operasjonssentral for Org Krim-seksjonen og kontaktpunkt mellom Tollvesenet og politiet. Tølleren har som oppgave å sikre informasjonsflyt i forbindelse med etterretningsinfo om avgiftsunndragelser (smugling), og i operative saker der Tollvesenet f.eks. har avdekket en narkotikakurér og politiet har ansvaret for etterforskningen. Det har vært helt naturlig,

¹ Rundskriv 2006/010, kapittel 1.2.

og nødvendig for arbeidsflyten, at denne tolleren har hatt tilgang til våre lokale etterretningssystem (Smart og Lotus Notes). Oslo PD ga også nødvendig opplæring og tilgang til Indicia til tollinspektør Martin Ørmen da Indicia ble innført som nytt sentralt etterretningsregister. Den tilgangen er imidlertid slettet av Kripos som behandlingsansvarlig for Indicia, fordi det i henhold til instruksverket for Indicia ikke er grunnlag for å gi Indiciatilgang til noen som ikke er ansatt i politiet.

2)

Nå har vi også fått en ansatt ved Skatt Øst som skal fungere som et bindeledd mellom politiet og Skatteetaten. Skatterevisor Lars Sigmund Tveito har arbeidsoppgaver innen økonomisk etterretning på de til enhver tid prioriterte saksområdene ved seksjonen for Organisert kriminalitet. Han er avgitt fra Skatt Øst, og har de tilganger og søkemuligheter som Skatteetaten benytter. Dette betyr at han kan gi oss løsningsalternativer for å økonomisk ramme de som bedriver kriminalitet innenfor våre fagfelt (gjeng, narkotika, menneskehandel, ran, etc). Skatteetaten kan gjennom dette samarbeidet også avdekke egne straffesaker knyttet til økonomiske kriminalitet, i tillegg til å bistå oss med Skatteetatens informasjon mot personer i seksjonenes prioriterte saker. Tveito er gitt opplæring i Indicia i henhold til fagplanen, men har ikke fått tilgang til systemet fordi han er ansatt i Skatteetaten og ikke i politiet.

Både Ørmen og Tveito har erfaring fra bruk og behandling av etterretningsinformasjon innenfor sine fagfelt. De jobber selvstendig med sine oppgaver, men begge sitter i kontorfellesskap med politiansatte.

Instruksverket

Rundskriv 2006/010 fra Politidirektoratet regulerer bestemmelsene rundt bruk av og tilgang til Indicia. Dette er igjen spesifisert i Kripos sin sentrale instruks for Indicia. Kapittel 8.1 i PODs rundskriv 2006/010 omhandler **Sikkerhet og tilgang** og sier at:

"Autorisasjon gis av politimester eller sjef for særorgan eller den vedkommende bemyndiger. Kun ansatte med tjenestelig behov innen kriminalitetsbekjempelse², skal gis tilgang til Indicia."

I kap.8.2 presiserer PODs rundskriv at "Utgangspunktet er at opplysningene i Indicia skal være tilgjengelige for ansatte i politiet med tjenestelig behov".

Kripos sin sentrale instruks sier det samme i kap. 2: "Ansatte med tjenestelig behov innen kriminalitetsbekjempelse, kan gis tilgang til Indicia...". Begge stiller også krav om opplæring.

Det skal være Politimester/ Sjef for særorgan, eller den vedkommende bemyndiger som lokalt bestemmer hvem som skal få tilgang til Indicia.

Instruksverket sier altså at man må være ansatt i politiet for å få tilgang til Indicia. Det gjør at vi ikke får lov til å gi personer som gjør en jobb for politiet, men som er ansatt i en annen etat, tilgang til Indicia til tross for at de har et klart tjenestelig behov innen kriminalitetsbekjempelse.

Tilgang til Indicia

Indicia er et etterretningssystem, og etterretningsinformasjon er ofte av en slik karakter at det kreves spesiell kunnskap og erfaring for å bruke og behandle informasjonen riktig. Etterretningsinformasjon skiller seg gjerne fra straffesaksinformasjon og

² Jfr. formålsbeskrivelsen i kapittel 1.2

vaktjournalinformasjon ved at den kan både ha varierende grad av sannhet og et sensitivt opphav. Dette er noe som tematiseres i opplæringen av brukere av Indicia slik at vi ikke skal komme opp i situasjoner der informasjonens opphav avsløres med påfølgende fare for skade på liv, legeme og helbred, eller at vi bruker informasjon som viser seg å være falsk som bevis i straffesak.

Tilgang til Indicia gir tilgang til politiregistre som PO, Strasak, ELYS og SSP. Knytningen mellom disse registrene og etterretningssystemet Indicia grunner i en helhetlig etterretningstankegang. God etterretning baserer seg både på informasjon fra åpne kilder, som straffesaker og politiets vaktjournal, og på sensitiv informasjon fra for eksempel informantbehandling.

"Tjenestelig behov i forbindelse med kriminalitetsbekjempelse" er det sentrale begrepet når det gjelder tilganger til Indicia. Brukerne skal ha et synliggjort behov for den informasjonen systemet gir i sin daglige tjeneste. Indicia brukes i dag av ansatte i politiet innenfor svært forskjellige fagområder, fra spesialister på organisert kriminalitet til sivilt tilsatte på stevnekontor. Grunnleggende kunnskap om bruk og behandling av etterretningsinformasjon er, i henhold til Kripas' fagplan, ment tilstrekkelig overført gjennom grunnkurs i Indicia. Det er altså ikke noe krav om politiutdanning eller annen bakgrunnskunnskap eller erfaring for å få tilgang til Indicia.

Taushetsplikten etter Politiloven § 24 gjelder for *enhver som er ansatt i eller utfører tjeneste eller arbeid for politiet eller påtalemyndigheten*³. Offentlige tjenestemenn (som ansatte i Tollvesenet og Skatteetaten) må også følge taushetsbestemmelsene i Strafferegisterloven § 8 og Forvaltningsloven § 13. I tillegg til politiets ordinære bestemmelser om taushetsplikt, har også PODs rundskriv nr 2006/010 et eget kapittel om taushetsplikt og bruk/utlevering av opplysninger fra Indicia. Dette gjelder for alle brukere av Indicia, og vi kan derfor ikke se at mangel på taushetsplikt skal være noe hinder for å kunne få tilgang til Indicia for personer med liaisonfunksjoner. Instruksverkets bestemmelser om bruk og utlevering av informasjon fra Indicia til andre³ vil også begrense eksterne samarbeidspartneres mulighet til å distribuere informasjon fra Indicia til egen etat.

Oslo Politidistrikt mener det skal stilles strenge krav for å få tilgang til etterretningssystemet Indicia. Slik instruksverket er utformet i dag vil ansettelse i politiet og gjennomført grunnkurs være tilstrekkelig for å få tilgang til Indicia dersom man har tjenestelig behov i forbindelse med kriminalitetsbekjempelse. Kriminalitet bekjempes i dag på mange arenaer i Norge. Aktører som Tollvesenet, Skatteetaten og barnevernet har oppgaver som kan defineres innenfor *å forebygge kriminalitet, avdekke og stanse kriminell virksomhet og forfølge straffbare forhold*. Erfaringene fra mange års tett samarbeid med Tollvesenet viser at dette samarbeidet bidrar til å bekjempe kriminalitet. Det var f.eks. Tollvesenets liaison som gjorde det meste av etterretningsarbeidet i forkant av den mye medieomtalte "Boliviasaken" der unge norske jenter smuglet kokain fra Bolivia til Norge, og organisasjonen bak senere ble avslørt og pågrepet. Skatteetaten har lenge samarbeidet med Oslo PD gjennom traineeprosjektet med inndragning av straffbart utbytte i fokus. Dette arbeidet genererte blant annet en større inndragningssak mot en familie i det pakistanske gjengmiljøet.

³ Rundskriv 06/010, kap 5.2 og Oslo PDs instruks, kap 3.5

Når vi snakker om tilgang til Indicia, handler det ikke bare om *å hente informasjon ut* av systemet, men også om tilgang til *å produsere informasjon* i systemet. Både Tollvesenet og Skatteetaten produserer mye relevant informasjon for kriminalitetsbekjempelsen som de nå ikke har mulighet til å legge direkte inn i Indicia. I dag må all info til og fra Indicia gå gjennom en politiansatt. Dette oppleves som unødvendig ressurskrevende av alle parter og mye av formålet med at de to etatene har tjenestemenn sittende hos politiet faller bort.

Våre samarbeidspartnere fra Tollvesenet og Skatteetaten har vist kunnskap og erfaring i bruk og behandling av etterretningsinformasjon langt ut over hva som er vanlig for politiansatte med politiutdanning. Når vi i tillegg vet at instruksverket åpner for at tilsatte i politiet uten politiutdanning kan få tilgang til Indicia uten mer kunnskap om bruk og behandling av etterretningsinformasjon enn hva som gis på grunnkurset i Indicia, synes det urimelig at kvalifisert personell ikke skal få Indiciatilgang fordi de er ansatt i en annen etat når slik tilgang vil være en viktig faktor for å bekjempe, i våre tilfeller, grov og alvorlig kriminalitet.

I Oslo PD er sjef Org Krim bemyndiget av politimesteren til å autorisere brukere i Indicia. Vi forholder oss til instruksverket og generelle retningslinjer når nye brukere skal gis tilgang til Indicia, men foretar alltid en grundig vurdering i de tilfellene hvor det er tvil om vedkommendes tjenestelige behov. Dersom det skulle åpnes for å kunne autorisere brukere som ikke er politiansatte, vil disse selvfølgelig måtte vurderes individuelt i hvert enkelt tilfelle. Ut over de krav som allerede er fastsatt i instruksverket om opplæring og tjenestelig behov i forbindelse med kriminalitetsbekjempelse, vil vi også vurdere vedkommendes kunnskap og erfaring når det gjelder bruk og behandling av etterretningsinformasjon. Det bør også være et krav at vedkommende skal jobbe hos politiet og ha sin Indiciatilgang der.

Oppsummering

Oslo politidistrikt ber altså om at det åpnes for å kunne gi tilgang til Indicia for personer som bekjemper kriminalitet i samarbeid med og som er samlokalisert med politiet, men som ikke er ansatt i politiet. Hensikten med å gi slik tilgang skal være å bygge opp under formålet med Indicia som et hjelpemiddel til kriminalitetsbekjempelse.

Med hilsen

Hans Halvorsen
visepolitimester

Einar Aas
seksjonsjef

Saksbehandler:
Lars Helge Eklund
Tlf 99 28 12 16

Vedlegg:
Politidirektoratets rundskriv 2006/010
Instruks for bruk av Indicia, Oslo PD